

Sygn. akt XXIII Ga 10/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący - SSO Renata Puchalska (spr.)

Sędziowie: SO Bolesław Wadowski

SO Andrzej Kubica

Protokolant: Anna Krawczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2013 r. w Warszawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w P.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego(...) w Warszawie

z dnia 10 października 2012 r. sygn. akt XVI GC 409/12

I. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od (...) S.A. w W.na rzecz (...) Sp. z o.o.w P.kwotę 2.020,04 zł (dwa tysiące dwadzieścia złotych, cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 08.09.2011 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 719 zł (siedemset dziewiętnaście złotych) tytułem kosztów procesu,

II. zasądza od (...)S.A. w W.na rzecz (...) Sp. z o.o.w P.kwotę 402 zł (czteryście dwa złote) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt XXIII Ga 10/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 01 lutego 2012 r. powód - (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością siedzibą w W.wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.kwoty 2 020,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 08 września 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kwotą 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwana spółka podniosła brak legitymacji materialnej czynnej po stronie powodowej w postępowaniu w związku z faktem, że poszkodowanym jest (...) S.A. z siedzibą w W. jako właściciel uszkodzonego pojazdu, a A. B. jako leasingobiorca uszkodzonego pojazdu była jedynie jego użytkownikiem, tymczasem strona powodowa nie wykazała, aby istniała zgoda (...) S.A., niezbędna do dokonywania czynności w sprawie przez A. B.. Pozwany wskazał, że

w konsekwencji A. B. nie nabyła wierzytelności obejmującej prawo do zwrotu kosztów z tytułu najmu pojazdu zastępczego, zatem nie mogła jej przelać umową cesji na rzecz powoda, więc umowa cesji jest bezskuteczna.

Wyrokiem z dnia 10 października 2012 r. Sąd Rejonowy (...) w W. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 13 maja 2011 r. w W. doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzony został pojazd marki (...) stanowiący własność (...) S.A., a będący w użytkowaniu A. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) będącej podatnikiem podatku VAT. Sprawca kolizji był objęty ubezpieczeniem w zakresie odpowiedzialności cywilnej (...) w pozwanym (...)

Uszkodzony pojazd został oddany do naprawy w dniu 13 maja 2011 r. Oględziny przednaprawcze odbyły się 17 maja 2011 r., a kalkulacja naprawy została dostarczona przez ubezpieczyciela 20 maja 2011 r. W dniu 31 maja 2011 r. nastąpiło zakończenie naprawy i odbiór pojazdu przez najemcę.

W dniu 20 maja 2011 r. został podpisany przez B. J., któremu zostało udzielone również dnia 20 maja 2011 r. upoważnienie przez A. B., dokument nazwany: „Szczegółowe warunki (...)”. Ponadto został opatrzony podpisami przez B. J. w imieniu najemcy i za wynajmującego nazwiskiem Z. druk określony: „Umowa najmu (...) nr Ogólne warunki (...)”. W dniu 20 maja 2011 r. został podpisany również dokument określony jako: „Załącznik nr (...) do Umowy Najmu (...) nr” i nazwany umową cesji wierzytelności, związanej ze szkodą komunikacyjną z dnia 13 maja 2011 r. likwidowaną przez pozwanego na rzecz powoda, przez (...) Sp. z o.o.

reprezentowaną przez D. Z. i A. B. reprezentowaną przez B. J..

Przez część okresu naprawy uszkodzonego pojazdu tj. od dnia 20 maja 2011 r. godz. 9.00 do 31 maja 2011 r. godz. 17.00, przez kolejnych 11 dni kalendarzowych, poszkodowana A. B. korzystała z pojazdu zastępczego.

Powód zwrócił się do pozwanego o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie netto 2 020,04 złotych. Wobec braku reakcji po stronie pozwanego, powód wystąpił z żądaniem zasądzenia tej należności na drogę sądową.

W ocenie Sądu I instancji powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W ocenie Sądu Rejonowego, koszty wynajmu samochodu zastępczego na czas trwania naprawy samochodu uszkodzonego podczas kolizji mieszczą się w zakresie normalnych następstw szkody (art. 361 k.c.). Ponoszenie kosztów najmu samochodu zastępczego pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym. Pozbawienie możliwości korzystania z przedmiotów majątkowych stanowi szczególny rodzaj szkody majątkowej, zwłaszcza wtedy, gdy przedmiot zaspokaja potrzeby, które mogą być zaspokojone zastępczo w drodze odpłatnego korzystania z najmu samochodu zastępczego. Zdaniem Sądu, poszkodowany ma prawo dysponować sprawnym pojazdem przez czas naprawy swojego samochodu.

Pozwany zgłosił w pierwszej kolejności zarzut braku legitymacji czynnej powódki wobec okoliczności, że właścicielem uszkodzonego pojazdu jest (...) S.A. Sąd I instancji nie podzielił powyższego zarzutu. Wskazał, że odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego nie jest uwarunkowane tytułem własności do rzeczy. Uprawnionym do świadczenia odszkodowawczego może być właściciel pojazdu lub jego posiadacz, legitymujący się tytułem prawnym do władania rzeczą który został pozbawiony możliwości korzystania z rzeczy wskutek czynu niedozwolonego.

Zdaniem Sądu I instancji powód nie wykazał istnienia zobowiązania objętego sporem w niniejszej sprawie. Nie można uznać, iż owo zobowiązanie powstało na podstawie umowy przedłożonej przez powoda, która według twierdzeń powoda stanowiła umowę najmu pojazdu zastępczego. Powód wywodząc swoje roszczenie ze złożonej wraz z pozwem umowy z dnia 20 maja 2011 r. jako umowy najmu, powinien wykazać tak fakt zawarcia takiej umowy, jak również treść wszystkich jej postanowień. Dlatego dokonując oceny stanowiska powoda należało mieć na uwadze, że według art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Nadto stosownie do

przepisu art. 232 k.p.c. strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W przedmiotowej umowie poszkodowana w ogóle nie zobowiązała się do zapłaty czynszu najmu w oznaczonej wysokości, chociażby poprzez akceptację podstaw jej określenia. Brak jest w dokumentach przedłożonych przez powoda przyjęcia na siebie przez poszkodowaną zobowiązania do zapłaty czynszu najmu w uzgodnionej przez strony stawce.

W tych warunkach, nawet jeśli intencją stron było zawarcie umowy najmu, to nie doszło do porozumienia co do essentialia negotii umowy najmu, jakie stanowi określenie wysokości czynszu.

Wola zawarcia umowy w określonym kształcie powinna w sposób nie budzący wątpliwości wynikać z zachowania się stron. Nie daje ono podstaw do przyjęcia, iż prawo powoda z tytułu przedmiotowej umowy obejmowało uprawnienie do pobierania czynszu najmu od poszkodowanej w umówionej stawce.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie stwierdzić należy, że pomiędzy poszkodowaną A. B. a (...) sp. z o.o. nie doszło do zawarcia ważnej umowy najmu, albowiem umowa ta nie określa w sposób jednoznaczny i precyzyjny sposobu obliczenia wysokości czynszu za wynajem pojazdu zastępczego stanowiącego przecież essentialia negotii umowy najmu. Omówione wyżej dokumenty nie dają podstaw do przyjęcia, iż prawo powoda z tytułu przedmiotowej umowy obejmowało uprawnienie do pobierania czynszu najmu od poszkodowanego w umówionej stawce.

W konsekwencji na pytanie, czy postanowienia określające główne świadczenia stron, w tym stawkę czynszu zostały sformułowane w sposób jednoznaczny nie można udzielić innej odpowiedzi, niż negatywna. Powód nie złożył w szczególności instrukcji czy wyjaśnień lub stosownego pouczenia dla najemcy, pozwalających na usunięcie tych wszystkich wątpliwości.

Przedmiotowa faktura nie stanowi odzwierciedlenia stawki, wynikającej z przedłożonego przez powoda cennika (...). Oznacza to, że strony nie porozumiały się konkretnie co do wysokości czynszu najmu. Tym samym stwierdzić należy, że z treści dokumentów znajdujących się w aktach sprawy: Ogólnych Warunków (...) bez wskazania daty ani numeru umowy oraz Szczegółowych Warunków (...) oraz cennika (...) nie wynika, aby strony umowy najmu pojazdu zastępczego zgodnie określiły wysokość czynszu najmu pojazdu zastępczego w sposób zgodny z dyspozycją art. 659 § 2 k.c. W wyżej wymienionych dokumentach czynsz za wynajem pojazdu nie został określony ani przez wskazanie konkretnej kwoty ani przez wskazanie podstaw do jego wyliczenia w przyszłości.

W konsekwencji, uznając, iż nie doszło do zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego, w ocenie Sądu Rejonowego, stwierdzić także należy, iż nie istnieje wierzytelność, która była przedmiotem umowy cesji z dnia 20 maja 2011 r. W niniejszej sprawie umowa najmu, jak wskazano na wstępie rozważań prawnych, jest nieważna, a tym samym nie istnieje wierzytelność, która w drodze umowy miałaby zostać scedowana na stronę powodową.

Powód występując na drogę sądową wobec pozwanego powinien 'wykazać, iż posiada legitymację materialną a więc że doszło do skutecznego nabycia przez niego od poszkodowanej przedmiotowej wierzytelności. Powód jednak nie udowodnił, iż posiada -legitymację materialnoprawną a w konsekwencji procesową. Według przepisu art. 6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na tym, kto z danego faktu wywodzi skutki prawne. W myśl zaś art. 232 k.p.c. strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Jeśli zaś strona nie przedstawia dowodów, to uznać należy, iż dany fakt nie został udowodniony.

Powyższe rozstrzygnięcie powód w całości zaskarżył apelacją zarzucając: 1. naruszenie art. 65 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. poprzez pominięcie przy wyrokowaniu dokumentu w postaci potwierdzenia wpłaty VAT, załączonego przez powoda do pisma z dnia 24.04.2012 r., podczas gdy ww. dokument został przez Sąd I instancji dopuszczony jako dowód w sprawie na mocy postanowienia z dnia 10.10.2012 r.;
3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów i sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym przez uznanie,
4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów i sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym przez uznanie, że powód i poszkodowany nie ustalili stawki najmu oraz że poszkodowanemu nie był znany cennik (...) pomimo, iż poszkodowany złożył pisemne oświadczenia o treści odmiennej;
5. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów i sprzeczność istotnych ustaleń sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym przez uznanie, że powód nie zawarł z poszkodowanym umowy najmu, a w konsekwencji, że powód nie ma legitymacji czynnej (nieważność cesji) do dochodzenia kwoty wskazanej w pozwie;
6. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów i sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym przez uznanie, że pod umową najmu brakuje podpisu wynajmującego, zatem strony nie złożyły zgodnych oświadczeń woli, a tym samym umowa najmu jest nieważna, podczas gdy podpis taki faktycznie się pod umową znajduje wskazując na złożenie zgodnych oświadczeń woli;
7. naruszenie art. 509 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności poprzez ustalenie przez Sąd I instancji, iż pomiędzy powodem, a poszkodowanym nie doszło do przelewu wierzytelności;
8. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji zasady swobodnej oceny dowodów i sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym przez uznanie, że stawka wskazana na fakturze nie koreluje z cennikiem załączonym do pozwu, nadto faktura nie została przez poszkodowanego zaakceptowana, podczas gdy poszkodowany uznał wskazaną w cenniku stawkę, znajdującą potwierdzenie w wystawionej przez powoda fakturze VAT, co potwierdza fakt wpłaty podatku VAT w kwocie wynikającej z ww. faktury.

Powołując się na powyższe apelujący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie na rzecz powoda kwoty 2 020,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 08.09.2011 r. do dnia zapłaty;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych;
3. rozpoznanie sprawy także pod nieobecność powoda;
a w przypadku nieuwzględnienia żądania w punkcie 1. o:
4. uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca strona rozwinęła powyżej wskazane zarzuty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna. Orzeczenie Sądu Rejonowego nie odpowiada prawu i jako takie należało zmienić.

Apelujący słusznie zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na błędnej ocenie umowy z dnia 20 maja 2011 r. zawartej między powodem i poszkodowanym i będącej jej następstwem umowy cesji wierzytelności.

W ocenie Sądu Okręgowego nie sposób jest zgodzić się z poglądem Sądu Rejonowego, że umowa ta nie określa stawki czynszu za najem pojazdu zastępczego, ani podstaw dla jego ustalenia. Sąd I instancji nieważność umowy najmu uzasadniał brakiem określenia w jej treści elementu przedmiotowo istotnego w postaci wysokości czynszu. Nie ulega wątpliwości, iż ustalenie w umowie najmu wysokości czynszu polegać może również na odwołaniu się do obowiązujących cenników i stawek. W przedmiotowej sprawie wystarczające było powołanie się w umowie najmu na fakt odpłatności i na to, że poszkodowana zna cennik oraz stawki najmu i je akceptuje.

Z § XII ogólnych warunków umowy najmu wynika, że najemca oświadcza, iż znane mu są aktualne stawki najmu stosowane przez wynajmującego (taryfy i cenniki). Podobnie w pkt 15. Szczegółowych warunków (...) widnieje zapis, że strony ustalają wysokość czynszu najmu pojazdu zastępczego ustalona będzie na podstawie cennika Programu (...) Zastępcze według opłat dla danej grupy pojazdów.

Pod ww. dokumentami widnieje podpis poszkodowanego. W świetle powyższego nie sposób jest więc uznać, iż poszkodowanemu nie były znane cenniki określające stawki najmu pojazdu zastępczego. Poszkodowany nie tylko potwierdził znajomość stawek czynszu za najem pojazdu zastępczego, ale także je zaakceptował. Powód i poszkodowany osiągnęli zatem konsens będący elementem konstytuującym umowę, w tym przypadku umowę najmu.

W ocenie Sądu Okręgowego bez znaczenia pozostaje fakt, że w umowie z dnia 20 maja 2011 r. nie wskazano w sposób jednoznaczny stawek czynszu najmu, zastosowano odesłanie do cenników. Poszkodowany godząc się na ich treść włączył je do umowy łączącej go z powodem, a skoro tak to zawarte zostało w niej istotne przedmiotowo postanowienie umowy najmu.

Implikacją powyższego jest uznanie, że umowa cesji zawarta między poszkodowaną i powodem była w pełni skuteczna. Stanowiła ona bowiem nawiązanie do rzeczywistej wierzytelności poszkodowanego do pozwanego jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy kolizji.

Sąd Okręgowy nie podziela opinii Sądu Rejonowego, że kwestia własności uszkodzonego pojazdu miała w przedmiotowej sprawie kluczowe znaczenie dla uwzględnienia powództwa bądź jego oddalenia. Wskazać należy, że w rozpatrywanej sprawie mamy do czynienia ze szczególną postacią szkody majątkowej wyrażającej się w utracie możliwości korzystania z rzeczy. Taka postać szkody uznana została zarówno w orzecznictwie, jak i piśmiennictwie, w którym istnieje zgodność poglądów, co do tego, iż pozbawienie możliwości korzystania z przedmiotów majątkowych stanowi szczególny rodzaj szkody majątkowej, zwłaszcza wówczas, gdy przedmiot zaspokaja potrzeby, które mogą być zaspokojone zastępczo w drodze odpłatnego skorzystania z cudzej usługi lub najmu przedmiotu zastępczego. Szkada polegająca na utracie możliwości korzystania z rzeczy

podlega naprawieniu zarówno wówczas, gdy rzecz jest używana w celach zarobkowych, jak i niezarobkowych (por. T. Dybowski [w:] System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań -część ogólna, (red.) Z. Radwański, t. III, Ossolineum 1981 r., s. 232-233). O posiadaniu przymiotu poszkodowanego czynem niedozwolonym decyduje rodzaj dobra naruszonego lub zagrożonego działaniem lub zaniechaniem sprawcy szkody. W świetle powyższego stwierdzić należy, że Sąd I instancji dokonał zawężenia kręgu poszkodowanych na skutek kolizji drogowej do właściciela uszkodzonego pojazdu. Ten sam czyn sprawcy szkody może bowiem oddziaływać również na inne osoby, w tym w szczególności na posiadacza pojazdu nie będącego jego właścicielem, w wypadku szkody wyrażającej się w utracie możliwości korzystania z rzeczy.

Niewątpliwie właściciel pojazdu jest poszkodowanym deliktowo w zakresie, w jakim naprawienie szkody polega na przywróceniu pojazdu do stanu sprzed kolizji, albowiem jako właściciel rzeczy ponosi koszty jej naprawy. Tego samego wniosku nie można jednakże wyprowadzić w przypadku szkody wyrażającej się w utracie możliwości korzystania z rzeczy, albowiem oddając pojazd w posiadanie zależne właściciel traci władztwo nad rzeczą. Stosownie do treści art. 709¹ k.c. jednym z zasadniczych elementów umowy leasingu jest odjęcie leasingodawcy, czyli właścicielowi

przedmiotu leasingu typowego uprawnienia właścicielskiego, to jest uprawnienia do korzystania z przedmiotu leasingu. Uprawnienie to zostaje przeniesione na leasingobiorcę. Nie on może być zatem poszkodowanym na skutek utraty możliwości korzystania z rzeczy, gdyż z rzeczy nie korzysta. Poszkodowanym w rozpatrywanym stanie faktycznym jest natomiast posiadacz rzeczy, który w wyniku uszkodzenia pojazdu pozbawiony jest możliwości korzystania z rzeczy i zmuszony jest zaspokoić tę potrzebę w drodze skorzystania z odpłatnej usługi wynajęcia pojazdu.

Źródłem powstałej szkody było pozbawienie poszkodowanego uprawnienia do korzystania z pojazdu. Dlatego też to poszkodowany był legitymowany do dochodzenia odszkodowania.

Jako zbyt daleko idące ocenić także należy wnioski Sądu I instancji, że zawarta umowa najmu zawarta została bez zgody leasingodawcy, wskazanej w §11.1 Ogólnych Warunków (...) jako wymóg przystąpienia do (...). Z materiału zgromadzonego w sprawie nie wynika, że poszkodowany zawierając umowę najmu pojazdu zastępczego nie przedstawił takiego dokumentu. Wręcz przeciwnie, skoro pełnomocnik powoda podpisał umowę z poszkodowanym i doszło do wydania pojazdu zastępczego to przypuszczać należy, że zgoda taka w istocie została przedstawiona.

Implikacją powyższego jest uznanie, że umowa cesji zawarta między poszkodowaną i powodem była w pełni skuteczna. Stanowiła ona bowiem nawiązanie do rzeczywistej wiarygodności poszkodowanego do pozwanego jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy kolizji.

Z uwagi na powyższe po stronie pozwanego powstał obowiązek refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego

wskutek zniszczenia. Nie można jednak zapominać, że rekompensacie nie podlegają jakiejkolwiek koszty poniesione na wynajem samochodu, a jedynie te które znajdują swoje ekonomiczne uzasadnienie i pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkoda. Powód domagał się rekompensaty kosztów najmu za okres 11 dni. Konieczność takiego okresu najmu dowodził m.in. arkuszem naprawy pojazdu.

Pozwany zakwestionował okres korzystania z pojazdu zastępczego. Czas ten był związany z czasem naprawy uszkodzonego samochodu potwierdzonym dokumentem „(...)”. Skoro pozwany poddał w wątpliwość powyższe okoliczności, to w celu obrony swojej tezy, był on zobligowany do zgłoszenia odpowiednich wniosków dowodowych. Do tych wymogów procesowych pozwany się nie dostosował, czego skutkiem było poniesienie ujemnych konsekwencji procesowych. Pozwany zakwestionował zasadność wskazanego przez powoda okresu naprawy, to jednak nie przedstawił na poparcie swoich zarzutów żadnych dowodów; Samo twierdzenie strony, jak słusznie zwraca uwagę Sąd Najwyższy, nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.) (tak SN w wyroku z dnia 22 listopada 2001 r., I PKN 660/00, Lex nr 80854). Skoro pozwany twierdził, że czas przebywania samochodu w warsztacie naprawczym nie był czasem koniecznym dla usunięcia uszkodzeń powinien tę okoliczność udowodnić.

Przede wszystkim należy podkreślić, że zgłoszenie przeciwko żądaniu pozwu zarzutu stanowiącego dla tego żądania przeciwwagę powoduje, że w zakresie zgłoszonego zarzutu pozwany sam staje się powodem i powinien udowodnić okoliczności leżące u jego podstaw. Przekładając tę zasadę na okoliczności niniejszej sprawy należy stwierdzić, że to pozwany powinien był wykazać zawyżenie okresu czasu naprawy. To on bowiem wyprowadzał z tego korzystny dla siebie wniosek, ten mianowicie, że wskutek zbyt długiego czasu naprawy nie jest należna wypłata całości dochodzonego odszkodowania. W niniejszej sprawie pozwany nie wykazał się inicjatywą dowodową.

Podkreślić trzeba, że reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli powód udowodnił fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscpecji i faktów uzasadniających, jej .zdaniem, oddalenie powództwa (por. wyrok SN z dnia 20.04.1982 r., I CR 79/82,; Lex nr 8416).

Z tych względów i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i orzekła jak w sentencji.

O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 §1 k.p.c.